

Agsak Demir

Category: Kitapcy,Taryhy şahslar
написано kitapcy | 23 января, 2025
Agsak Demir AKSAK TEMÜR

1336... Bu Türk dünyasına büyük bir kahraman armağan eden yıldır. Bu kahraman Temür'dür ki Türkistan'ın Çingiz Kağan'dan sonra ikinci büyük ve yenilmez hükümdarı olmuştur. Yıllarca Türkistan Türklüğünün başı bulunmuş, orduları ile zaferlerden

zaferre koşmuş, en güçlü kuvvetleri ezmiş, yakmış, yıkmış ve yeni zaferlere gitmek üzere iken kendisini yetiştiren toprakların olmuştur.

Temür, babasının ölümü ile kabilesine “baş” olacağı çağı kadar, çocukluğunu ve gençliğini okuyup yazmak, pusat kullanmak ve satranç oynamakla geçirmiştir. Baş olduktan sonra ise sonsuz bir kavgalar hayatına atıldı. Hayatında ilk büyük merhale 1370 yılıdır. Bu tarihte bir takım çarpışmalar sonunda Türkistan tahtını elde etti. Bundan sonra ömrünün sonuna kadar yapacağı savaşlarda Temür, artık Türkistan’ın yenilmez başbuğudur. şimalde dehşet salmış. Cenupta at koşturmuş. Batıda kendisi gibi büyük güçleri eritmiş, kısaca, önüne gelen bütün engelleri demir kuvveti ile ezmiş, bitirmiştir.

1379 da Harzem İstilâsından sonra, Temür’ün hayatında büyük savaşlar faslı başlar. Bu İstilâ ile Çağatayların eski topraklarını elde etmiş olan aksak Temür, daha sonra İran’a dönmüştür. O zaman İran topraklarında İlhanlılar’ın çöküntüsü üzerinde kurulmuş ve birbirleri ile çarpışmakta olan küçük kuvvetler vardı. Bunları birer birer yok etmek Türkistan başbuğuna güç gelmedi. O topraklar devlete eklendi. Temür, İran’ın işini bitirdikten sonra şimale yöneldi. Orada kendi ırkdaşlarının kurduğı ve etrafındaki yabancıları kendisine köle etmiş olan Altınordu Türk İmparatorluğu vardı. Temür Han, bu ırkdaşları ile çok kanlı çarpışmalar yaptı, sonunda zafer Temür’de kaldı.

Altınordu’nun yenilişinden bir iki yıl sonra, on dördüncü yüzyılın sonlarında Temür, Hint seferine çıktı. Bu sefer, büyük bir ihtişamla başarılmıştır. Hindistan’a şimalden giren Temür orduları önlerine çıkan engelleri eze eze ilerlerken ilk büyük çarpışmayı Delhi yakınlarında yaptılar. Hintliler, başşehirlerini topal Türk başbuğunun pençesinden kurtarabilmek için 10.000 atlı, 40.000 yaya askerden başka birçok da zırhlı filler hazırlamışlardı. Fillerin dişlerinde zehirli hançerler, sırtlarında kuleler, kulelerin içinde de adamlar vardı. Temür Han, erlerini ve atlarını ürkütecek olan fillere karşı řu tedbiri aldı: Birçok mandayı boyunlarından uzun meşinlerle birbirlerine bağılattı. İki yanlarına ve başlarına çalı demetleri taktırdı. Ayrıca üç dişli çengeller de yaptırdı. Hint ordusunun filleri saldırınca bunlar yere atılacak, mandaların üzerindeki çalılara da ateş verilecekti.

Yalnız büyük bir kahraman değıl, hem de pek akıllı bir Türk

olan Temür'ün bu tedbiri istediği sonuncu verdi. İki taraf da harekete geçtiği zaman Hint ordusunun trampet, boru ve diğer aletlerle çıkardığı müthiş gürültü savaş alanını tutmuştu. Fakat bu çok sürmedi. İleri yürüyen filler, alev saçarak kendilerine doğru koşan mandalardan ürküp de yüz geri edince, Hint saflarında kargaşalıklar oldu. Türk zekâsı başarıyı kazanmıştı. Lâkin bu tam değildi. Zekâ üstünlüğünün doğurduğu sonucu yiğitlik ve bilek gücü ile tamamlamak lâzımdı. Yenilmez komutan, erlerini saldırtarak bunu da yaptı. Elllerinde kılıçlarla fillerin ve alev saçan mandaların arkasından Hint saflarına giren Türk askerleri düşman ordusunu yok ettiler. Bu suretle Delhi kapıları Türklere açıldı. Sel gibi ilerleyen Temür orduları burada da durmadılar, daha Cenuba indiler.

Temür, son büyük savaşını Türkiye Sultanı Yıldırım Bayazıt ile yaptı. Türkistan başbuğu, attığı her adımda istediğini elde etmiş, yakıp, yıkan, çeliklerden daha sert bir demirdi. Türkiye sultanı ise, Niğbolu'da bütün Avrupa'yı tepelemiş ve Batı'yı titretmekte olan bir yıldırımdı. Ankara savaşında iki düşman değil, karşısına çıkacak yabancı güç bulamayan Türk milleti kendi kendine vuruşmuştu. Bu müthiş çarpışmada iki taraf da Türk'tü. İki tarafın başında da yenilmemiş birer Bozkurt vardı. Vuruştular. Ya yıldırım üstün gelecek, ya demir eritilecekti. Talih ikincisine güldü. Demir yıldırımını eritti. Türkistan'ın aksak padişahı, Türkiye'nin mağrur sultanını tutsak kıldı.

Yenilmemiş bir Türk'ü, yenilmemiş bir Türk önünde dize getiren bu savaş, Türkistan başbuğunun son çarpışması oldu. Hâlbuki altmış yaşını çoktan aşmış bulunan Temür, zafer alanlarındaki işinin sona erdiğini henüz kabul etmemişti. Onun artık yorulmuş gözleri, hayalinin gösterdiği yolun ardından giderek Doğu'da, çok uzaklarda, atalarının yüz yıllarca at koşturdukları, kılıç salladıkları Çin topraklarında idi. Onun Türklüğü temsil eden azmi, Çin topraklarına, bir kere daha Türk atlıları önünde boyun eğmesini temin edecek kadar güçlü idi. Bu azimle, on beşinci yüzyılın ilk yıllarında. 1404'te büyük bir orduyla Doğu'ya doğru ilerledi. Omuzlarında yetmiş yılın yükünü taşıyan Han, kır bir atla ordusunun başında gidiyordu. Mevsim kıştı. Gelmekte olan bahar ve yaz günlerinde Türklüğü yeni zaferler bekliyordu. Fakat, bir buçuk yüzyıl kadar önce Çingiz Kağan'ı sefer başında göçürerek Çin'i istilâdan kurtaran talih, bu defa da yine o yurtla bir oldu.

Düşman sınırına varıldığı sırada yaşlı aslan birdenbire hastalandı. Her şeyi alt eden Çingiz'i yıkan ölüm, onun yolundan giden Temür'e de aman vermedi. Topal padişah öldü, akın durdu.

Temür, herseyden önce büyük bir kahramandır. Bütün kahraman Türkler gibi ömrü, savaş alanlarında çarpışmakla geçmiştir. Milleti kendisine "Aksak Temür" diyordu. Aksaklığı gençliğinde yaptığı bir çarpışmada kolundan ve bacağından aldığı yaralardan ikincisinin geçmemesi ile hasıl olmuştu. Gövdece eksik, fakat ruhça tam ve yaman bir Türk'tü. Bir kale kuşatmasında, erlerinin manevî güçlerini arttırmak için onlarla birlikte vuruşurken, iki kere yaralandığı halde geri çekilmemek mertliğini gösterecek kadar yiğit, yüz kadar adamı ile binlerce düşman askerinin saldırısına uğradığı vakit, kendini kılıcı ile koruyup üstün gelecek derecede usta ve korkusuzdu. Bu yiğitlik ve korkusuzluklardır ki giriştiği her savaşta üstün gelerek yenilmez Türklüğün örneklerinden biri de o oldu.

Temür, bugüne kadar olan tarihimizde, Türkistan'ın son büyük çocuğudur. Çünkü ilk anayurdumuzu bir birlik etrafında toplayan son kahraman o olmuştur. Aksak Temür Han'dan sonra Türkistan bir daha bütün olmamış, aksine olarak ufalmış, dağılmış, parçalanmış, yeni Çingiz'leri ve Temür'leri bekler hale düşmüştür.

Kaynak: Irkımızın Kahramanları – Nejdet SANÇAR. Taryhy şahslar